

Ngày 15 tháng 5, 2021

Đỗ Văn Phúc
Cựu Quân Nhân QLVNCH
Texas

Kính gửi
Ông Huỳnh Lương Thiện
Hội Đồng Quản Trị
Ủy Ban Xây Dựng Tượng Đài Cổ Thành Quảng Trị.

Trước hết, tôi xin tỏ lòng khâm phục, biết ơn các ông về sáng kiến và xúc tiến việc xây dựng Tượng Đài Chiến Thắng Cổ Thành Quảng Trị.

Đây là một công việc rất có ý nghĩa cao quý nhằm lưu lại và giáo dục cho hậu thế hiểu biết lịch sử chiến đấu oai hùng của Quân Dân miền Nam chúng ta.

Bất cứ đề án nào nhằm vinh danh Quân Lực VNCH đều đáng trân quý.

Tôi từng là thành viên trong Ủy Ban Design của Tượng Đài Chiến Sĩ dựng lên trong khuôn viên Quốc Hội Tiểu Bang Texas ở thành phố Austin. Vì thế, tôi hiểu sự khó khăn của quý vị từ giai đoạn đầu tiên cho đến giai đoạn kết thúc. Nhất là hai công tác vận động gây quỹ và thiết kế mẫu tượng đài. Ngay lúc đầu, sau khi nhận được tin tức về mẫu tượng, tôi đã có gửi ra ý kiến nhưng không rõ có nhận được sự chú ý của quý vị hay không. Biết rằng góp ý không chừng có thể tạo ra mối nghi kỵ, bất hoà trong hoàn cảnh sinh hoạt phức tạp của cộng đồng người Việt hải ngoại hiện nay. Nhưng vì lòng yêu kính đối với Quân Đội, tôi nhận thấy có bổn phận phải góp ý để công việc của quý vị đạt được kết quả mỹ mãn.

1. Khi nghe hai chữ "Tượng Đài", người ta thường hình dung một cấu trúc có bệ, có tượng dựng hay một kiến trúc trên bệ và có tâm vóc bề thế. Mô hình tượng đài của quý vị mà tôi nhìn thấy thì **không có gì đặc sắc về phương diện thẩm mỹ và không mang tính chất một tượng đài**, tuy nó cao 11 feet. Nó gần như là một tấm bia kỷ niệm thì đúng hơn. (Cũng xin mở dấu ngoặc thừa với ông rằng cách đây gần 60 năm, ngày 7 tháng 7, 1962, vào dịp kỷ niệm ngày chấp chánh của cố Tổng Thống Ngô Đình Diệm, tổ chức Thanh Niên Cộng Hoà mở một đại trại toàn quốc ở bãi biển Mỹ Thủy (Huế). Năm đó tôi còn là một thiếu niên, được Tỉnh Đoàn TNCH Quảng Trị cho tháp tùng theo đoàn để dựng một công trại do tôi vẽ mẫu và công trại này được chấm giải nhất toàn quốc.)

Thưa các ông, cách đánh giá về mỹ thuật thì cũng là tương đối tùy nhãn quan từng người. Đẹp với người này nhưng không đẹp đối với người kia.

Vì vậy, tôi xin đề nghị:

- Quý vị nên **mở một cuộc thi vẽ mẫu** (trích chừng vài ngàn đô la làm giải thưởng). Trong cộng đồng VN không thiếu những họa sĩ, nhà điêu khắc tài ba.
- Nếu có đủ khả năng tài chính thì **ên đúc tượng** (tốn kém đến từ vài trăm ngàn đô la trở lên). Còn thấy tài chánh không đáp ứng thì cũng xin làm **theo mẫu chạm nổi** (bas-relief) bằng đồng hay xi măng trên một bia đá hoa cương.
- Trong hình mẫu khi xem đoạn phim của Ủy Ban Quyên Góp mà ông phổ biến mới đây, tôi thấy tấm ảnh chính là người lính dựng cờ, rồi lại thấy hình này lập lại trong cái đĩa tròn ở trên góc trái. Như thế có thừa không?. Tôi đề nghị trong cái đĩa đó, **ên in phù hiệu Quân Lực VNCH** hay bản đồ, hay hình cô thành Quảng Trị.

- Nên có một tấm **plaque ghi chú về cuộc chiến** chùng một đoạn văn. Plaque này có thể gắn bên dưới tượng chính, hay trên một cái trụ nhỏ bên cạnh tượng đài.
- Cũng nên có **1 tấm plaque có phù hiệu những đơn vị tham chiến** trận Cổ Thành cùng tên đơn vị của họ (cấp Tiểu Đoàn, Lữ Đoàn, Sư Đoàn hay Binh Chủng).

2. Quý vị dựng lên một tượng đài có tính quân sự mà tôi được biết quý vị thiếu sự tham khảo với các hội đoàn quân đội, nhất là những binh chủng góp công trong cuộc tái chiếm. Tôi thấy trong Ủy Ban có vài vị cựu quân nhân, nhưng họ không thể đại diện cho hội đoàn Quân Đội. Thưa ông, đó là sự thiếu tế nhị về ngoại giao, và có thể dẫn đến những bất hoà, tranh cãi gây chia rẽ. Ngoài ra, cũng có thể có sơ sót mà sau này, khi tượng đài đã hoàn thành thì rất khó sửa lại (Ví dụ: (1) Tượng Đài Chiến Sĩ Việt Mỹ ở Westminster. Người tạc tượng có lẽ chưa hề là lính tác chiến, đã cho người lính đeo trái lựu đạn mà cái thìa (mỏ vịt) quay ra bên ngoài; (2) Trên tấm bia Tưởng niệm 5 vị Tướng tuần tiết, hình cố Thiếu Tướng Lê Nguyên Vỹ chỉ đeo sao có một bên cổ áo phải, trên cổ áo trái thì lại không có ngôi sao mà chỉ lò mờ ba bông mai cấp Đại Tá.)

3. Vì đây là một công trình quy mô, mang tính chất lịch sử; việc thiết kế phải thật chu đáo để sau khi hoàn tất không thể bị chê trách vì những khuyết điểm có thể tránh được từ lúc đầu. Tuy biết rằng không có việc gì có thể hài lòng tất cả mọi người, thế nào rồi cũng có khen có chê. Nhưng các ông cứ làm những gì theo sự nhiệt tâm và công chính.

4. Một số đồng hương và hội đoàn cũng có đặt câu hỏi về các vị dân cử trong Hội Đồng Quản Trị của Ủy Ban Tượng Đài. Theo họ, từ nhiều năm qua, theo dõi chính trường Hoa Kỳ, người dân đã mất nhiều sự tin tưởng vào các dân cử. Nhiều lúc công việc quý vị đó làm chưa hẳn là do thiện chí, mà có thể là để phục vụ cho những lợi lộc chính trị riêng và sẵn sàng thay đổi lập trường, thái độ tùy theo hoàn cảnh chính trị thuận lợi hay bất lợi.

Thưa quý ông,

Thư này tôi, với tư cách cá nhân một cựu quân nhân, chỉ gửi đến quý ông để góp ý và tùy nghi. Tôi cũng gửi hạn chế cho vài người bạn thân cùng chí hướng để biết.

Kính mong quý ông xem đây là sự đóng góp chân thực của một người lính VNCH, hoàn toàn không có ý xúc phạm hay đả kích.

Kính chúc Ủy Ban thành công tốt đẹp.